

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedév 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

SZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZEKELY IMRE.

SZE KESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Többség.

— január 3.

A meginduló választási harc folyamán a Tisza-pártja — úgy látszik — nem azzal a jelszóval indul ütközésbe, hogy kiezigazság, hanem azzal, hogy kié a többség.

A többség! A gyűlölködő hordások, a félrevezetett nemzetiségek, a törököt a hatalom őrizete alá helyező mamelukok, az igazságtalán nyögő tisztviselők serege, az államilag üzérkedő érdekhajhászó csoportok és a megvásárolt lelkű erkölcstelen hadsereg.

Hát bizony — fájdalom — ezekből a düllőkből nagy, igen nagy számmal kaphatók a választók. — Számuk túlnyomó lehet, ha ugyan nem ébredt fel a jobb érzésű, a független lelkületű, a hazáért élni halni képes magyarság lelkiismerete! A nemzet jövőjébe helyezett hitünknek kellene megrendülnie, ha a nemzet jobb érzéseinek eme feltámadását a lehetetlenségek világba kellene soroznunk!

De valóban nem lehetséges a nemzet jó szellemének ez a fölébredése, ez erőre kapása és vissza nem verhető, le nem igaztható előre nyomulása!

Biznunk kell Magyarországnak megmaradásában, biznunk kell a magyarokban!

Mert ugyan micsoda nagy erőfeszítés kell ahhoz, hogy a nemzet igazaiért sikra szálló egyesült el-

lenzék kerüljön ki a választási harcból diadalmasan, az alkotmányt kockáztató Tisza-párt és az ő osztrák gárdája csufos kudarczczal győződjék meg arról, hogy a magyarság nem okatlan barinok serege, amelyet hol kongó ostorral, hol bő takarmány illatával lehet a hatalom fa ai közé terelni!

A kormány politikája zordon téli vihar, mely dermesztő fagygyal teszi tönkre a nemzet örök reményeinek üde zöldelését! Oh, ennek a télnek az eüzéseért, ennek a nemes vetésnek kikéleseért érdemes kiállni a téli választások minden hanyarúságát és szenvedéseit!

Mi fenyegeti az elvekért élőhaló, az Istenéhez, királyához és hazájához hű, igaz magyar embert? Egy két napi nélkülözés, didergés. Azután a hatalom sujtó kezének csapásai... Károk... Üldözöttek... Igazságtalanságok eiszenvedése.

Valóban, ha Tisza gróf diadalmaskodik, az bosszút is áll ellenfeleinek kicsinyén és nagyján. Aki pedig az ő dicsstelen lobogói alá sorakozik, annak az új báróktól összeharácsolt pénzek eb-szerzendékéből, az előnyökre számíthat, annak pártfogójává lesz az erkölcstelen párthatalom.

De milyen áron! A meggyőződést kell áruba bocsátani, az önértetét kénytelen ki ki lerázni és a hazát kell érte eladni, elcsereberélni.

De jaj lett volna Magyarországnak,

ha úgy gondolkodtak volna dicső elei sokkal nagyobb, sokkal sulyosabb megpróbáltatások idején! Még elveszett volna ez a sokszor megpróbáltatott, sokszor leigázott nemzet és rég eltörültetett volna a föld színéről, rég prédájává lett volna töröknek, tatárnak, németnek, osztráknak, ha a nagy főbeütés leroskaszotta volna és a veszély inkább nem acélozta volna meg karjait!

Keserűbbnél is keserűbb lenne a mi sorsunk, ha II. Rákóczi Ferenc és 1843-49 hősei féltek volna zord tél dühétől, ellenség kardcsapásaitól, harcok vérbullásától! Irmagja nem lenne a magyarnak, ha bátorsága megcsökken, hazaszeretete meglazult, becsülete pedig megromlott volna!

Hát itt a veszedelem, mutassuk meg, hogy ebben a mai nagy veszedelemben, az alkotmány, a szabadság válságának napjaiban sem hitványabb a magyar, mint aminőnek ama nevezetes régi időkben látta az ámuló világ! Ok a hatalomért, a haszonért, az ármány megmaradásáért folytatták harcukat, az erkölcstelen és tisztátlan fegyverek harcát! Mi az alkotmányért küzdünk, még pedig becsülettel, a magyar nemzet tántoríthatatlan és meg nem vásárolható becsületével!

Az lenne Magyarország örök dicsősége, ha e két nagy szó — a

Megcsalódva.

Írta: Ferentzy Mária Andrea.

A leány halkán beszélt, alig hallhatóan, suttogásnak is beillett volna s csak néhol állott meg, nem mintha választ várt volna, de talán megpihent, szíve talán a kis szünetek alatt jobban összeszorult, nehogy a melette ülő férfi hallja hangos szívverését, vagy talán mint a csalogány késő éjjelben csattogásánál meg megáll, hogy újból kezdve, dala erősebb, zokogása szivertépőbb legyen.

A szobában a tárgyak alig voltak már fölismerhetők, jóleső félhomály borított be mindent — néma esend uralkodott, még a hold is csak halványan sütött be az ablakon, inkább hogy kíváncsi szemét félelmetesen méréssze az ablaknál ülő halvány leány arcára, ki lehajolva felemelte a régen abban hagyott, elfeledett kézi munkát.

— Maga nagyon téves hitben van, ha azt hiszi, hogy mi csak időtöltésből szeretünk. Van idő, mikor magunk is azt hiszünk, vagy reméljük! — higgye el, jól esik, mikor az embert szeretik, beölezik, apró makacosságainak hódolnak... de ezt talán

jobb, ha hiuságnak nevezem; minden nő eleintén hiu arra, ha sokan körülrajongják, bár tudják, hogy maguk csak hazudják nagy szerelmüket. S épen azért megunva a régi játékszer, új élvezet után lejtünk kaczagva, vidáman, nem sejtve az esetleges csalódás nyomát sem. De, mondom, ez csak eleintén van így, később elfeledve a játékot — vágyik valami nagyobb, nálánál sokkal nemesebb ideál után, keresve, kutatva... mert higgye el, a szeretetet én ekként magyarázom: imádása egy önmagunknál dicsőbb, hatalmasabbnak!... hisz még a régi pogányok is megunva a fából való bálványuk imádását, egy asszonyt tettek azzá, mert lelke sokkal fényesebb volt, s bevilágította fényével az ő borús lelkük homályát.

— Na és maga megtalálta már a diszósított ideált?

Mária pár perczig nem felelt, bánatos szeméit szeretettel legeltetve az előtte ülő férfira, kit egy pillanatra megvilágított a szájában égő cigarettá. Igazán szép fejnek nevezhető — a fekete szemöldök alatt szelíd, okos szemek, melyek olyan kedvesen fürkészőleg, szinte lélekbe pillantanak... s mégis, hidegnek s talán zárkózottnak lehetne őt mondani.

Hogy megtaláltam-e? kissé különösnek tűnik fel, magától Pál, a kérdés; de legyen... igen, megtaláltam. Hosszu és magának talán mégis unalmas volna elmondanom a sok lelki küzdelmet és vívódást, amit önmagammal kell, hogy folytassak. Szeretem őt, anélkül, hogy valaha kérdezzem, ő szereti-e — elérhetetlen előttem s mégis sóvárgom utána. Tudom, hogy ő nem szerethet, hisz az ő magas röptű lelke csak fölfelé — le sohasem tekinthet — s talán még észre sem vette a völgyben viruló halvány kis virágot. Egyszer ez életben voltam csak optimista, hogy megcsalódva, lelkemet újból a mindenek felett erősebb pesszimizmus árnyékolja és homályosítsa be. Első találkozásunk után volt — megszerettem, de látva, hogy ő rám se tekint, mikor kellett, hogy tudja — érezze szemem bus tekintetét... folytattam egy pillanatra abban hagyott játékomat, gondolva, a sok kaczagás, léha beszéd feledtet. S mégis vissza tértem hozzá, ki fényesebb csillagokba néz, nem hallva hangom bus melódiáját.

A férfi türelmetlenül s kissé nyersen félbeszakította Mária sópánkodását:

De nézze kérem, lehetetlen, hogy va-

magyar alkotmány és a magyar becsület — teremtené meg a jövő országgyűlés többségét!

Törvényen kívül.

— január 3.

Szándékosan nem irtuk ennek az írásnak fájra azt, hogy: ex-lex. Ebben a két egy torz latin szóban van valami humoros, kedélyes vonás. Az emberek könnyedén és vidáman pattoztatják a két x szel végződő szócikát: ex-lex. Ugy vagyunk ezzel is körülbüti, mint az Enke szóval. Mikor ezt ejtjük ki, önkéntelenül eszméltársulás kapcsán is az Enke gyűjti, meg levé papiros jut eszünkbe és tavonni sem egy erdélyi magyar közművelődési egyesület. Az ex-lexről is tudni tudja, hogy akkor nem kell adót fizetni, hogy valami főfordult állapotot jelent, de a maga rangoteg horderejét, a törvényen kívüli állapotnak egy államra való kizárását a szó kinondásánál senki sem közeleli el mindjárt.

Törvényen kívüli állapotban van az ország. Nincs megszavazott költségvetés, melynek alapján a kormány az államélet szükségleteit feldolgozza, kiadásait folyósíthatná. Nincs törvényes alap, mely szerint az államháztartás feldolgozására szolgáló adó kivethető, behajtható lenne. Nincs törvényes eszköz, melylyel az állam normális életmenetnek biztosítékát, az adót megszereshetné. Megszavazott költségvetés nélkül, törvényesen megállapított adó nélkül egy alkotmányos ország még normális életrendi funkcióit sem végezheti.

És ilyen törvényen kívüli állapotba jutott az ország a mai nappal. Azt kívánhatnánk, hogy forduljon ki sarkából az ország, hogy az állami tekintély ronggyá tépdjék, hogy fejvesztettség, chaosz és rémület legyen urra ebben az országban, mert ez azt jelentené, hogy itt igazi alkotmányosság van, hogy az alkotmányt még szent-ségnek tartják, hogy csak alkotmánynyal akar élni az ország. De jól tudjuk: nem lesz itt katasztrófa, mely aatt az ország összeomlik, hanem kormányrendeletek lesznek, adófizetők lesznek, akik a meg nem szavazott adó szépen befizetik, adó nem fizetők lesznek, akik a postá a takarékpénztárba

fogják eltenni, aztán majd valamikor lesz parlamenti többség, mely a kormány törvénytelen intézkedéseit legalizálni fogja, aztán lesznek adóbehajtások és végrehajtások. Nem fog itt megbomlani semmi, csak az alkotmányba vetett hit; nem fog itt elpusztulni semmi, csak az az egy szép frazis, hogy Magyarország alkotmányos ország.

Gyáva hipokrizissal hárítja el magától a kormány es parija az alkotmány su bá dobásaért a felelősséget. Szavazatok volna meg a költségvetést — nem lenne ex-lex: vágják oda az ellenzék szemé közé.

Adatok volna meg az idemnitást — nem lenne törvényen kívüli állapot: harsogják a parlamenti kisebbség fülebe. Való igaz, hogy az ellenzékben, a parlamenti kisebbségben mult, hogy nincs budget és nincs idemnitás. De hát mi a hivatás, mi a tejjogosultsága ennek az ellenzéknek, a törvényhozás kisebbségének, hanem az, hogy a kormányzás törvényes eszközeit megtagadja attól a kormánytól, amely már áttörte, az alkotmány korlátait és amely már lemondott volt a törvényes eszközökről? Alkotmányos, valóban alkotmányos országban ezeket a törvényes eszközöket csak a többség szavazata vonja meg a kormánytól. De hat leart még szó alkotmányosságról ott, ahol egy kormány a törvényhozás tanácskozásának rendjét önkényesen, szabálytalanul, erőszakkal változtatja meg? és lehet még a többségre bizni a kormány eljárásának megítélését, mikor azt kell látnunk, hogy a többség harmincz éven át egyetlen egy zer sem bírta, vagy mert a kormány kívánságát megbirálni es elutasítani és nem bírta és nem mert a alkotmányterítés útjában most megállítani? Hiszen ha abszolút maxima az, hogy a többég uralkodik, akkor Magyarország katasztrófájához nem kell más, mint egy széthámos es kétszázötven mandátum — mondta Horanszky Nandor 1898 ban.

A kormány és az 6 pártja az ellenzékre akarja tolni a törvényen kívüli állapot felelősségét, mert az nem szavazta meg az idemnitást. De ha ennek a megszavazása annyira fontos lett volna a kormánynak, mint amilyennek lennie kellett volna, ha a törvényen kívüli állapotot annyira el akarta volna kerülni, mint amennyire kellett volna: ha az alkotmány épségét annyi gondolat őrizte volna, amennyivel kellett volna, akkor e kormánynak az lett volna

kötelessége, hogy mindenekeütt az állam kiadásainak eszközösere szükséges törvényes fölhatalmazást szerezze meg. Harom hónapja volt erre a kormánynak októbertől az ősz ü ésszaktól kezdve. És a harmadik nonap végén tartotta csak szükségesnek a kormány a törvényes eszközökről való gondoskodást. Obstrukcióról szó sem volt, a rendes tárgyalási meastnek megváltoztatásáról szó sem volt mindaddig, amíg a miniszterelnök a házszabályrevízió kancukáját meg nem surogatta. Keptelenség lett volna, hogy az ellenzék az idemnitást még a Tisza kormánytól is megtagadta volna és ma már meg lenne a kormány kezében a törvényes fölhatalmazás, ma nem állt volna be a törvényen kívüli állapot; november hó 18-a helyett december 18 án rendeznattak volna össze a kendőlobogatók a házszabályokat. Az alkotmány egyik megsértéséről bizonyára akkor sem mondott volna le Tisza, de a masikat akkor elkerülhette volna és az országot akkor nem rontotta volna bele a törvény nélkül való állapotba.

A kivándorlás és telepítés.

— január 3.

Az év utolsó napján a fővárosban egy hazafias részvétélyársaság tartotta alakuló közgyűlését: a Magyar Telepítő és Parceláló Bank, 5 millió alap ökevel, melynek czeje nevében van kifejezve. Nekünk debreczenieknek hallgatással mellőzni e üneményt nem lehet, nem szabad, annyival inkább nem, mert városunknak is szerepet kell vállalnia e munkálatokban.

Es erre Debreczen hivatva is van, erkölcsileg ép úgy mint anyagilag. Erkölcseleg, mert a magyarság jóleléről, e nemzeti-ségek által lakott haza földjeinek saját fiaink birtokába vételéről van szó, szóval a magyarságról, ahonnan e városnak elmaradni nem lehet és nem is fog elmaradni. Anyagilag pedig számos virágzó pénzintézet követeztében fog résztvenni városunk véreink megmentéséért megindult mozgalomban.

Hiszen az oláhság az eddigi nem törődöm vele politika következtében, lehet mondani a kertünk aljág húzódt, megyénk áldott földéről is megindult a kivándorlás és

lami előttünk elérhetetlen legyen. Szeretném depressiót, ha csak némileg is eloszlatni. Sokkal jobban illenék nekünk, hogy felismerve saját magát és képességeit, kibontaná összhangzatos lelkéből képzelőnek szárnyait és mint a sas, a hegyek legmagasabb ormánál még magasabbra, a nap felé irányozza roptát s onnas kacagv nézhet le a magát meg nem értő, hé köznapi emberekre.

Csönd állott be. Mária kérdőleg nézett a férfire, ki egykedvűen tekintett a zuzmarás téli tájra. De most a lányon volt a sor, a feleletre s jól össze kellett szednie agyának apró szárait, hogy kellőleg megfeleljen az ő neki fájdalmat okozó, kizűzött életezel megbirálásához s mégis uralkodva s a legnagyobb egykedvűséget szinlelve kezdé:

„Gondolkodva kissé, megértettem czélzását — maga boldogságnak hiszi, ha az egész világ bámulattal s csodálattal tekint reánk, amit csak úgy érhetünk el, ha nem törődve a szívvel, lerázva magunkról a kicsinyesség porát, felfelé törünk, nem félve a tuskés, görögös uttól, nem törődve az esetleges csalódásokkal, igyekszünk felfele az óhajtott, csak keveseknek kínálkozó babér után.

Maga bizonyára azt hiszi, az pótol nekünk mindent — feledtet elmúltakat — s közönyössé tesz egyesek iránt. Maga, ki sohasem szeretett még senkit őszintán, igazán — mert talán nagyobb egoista, hogyssem mással is törődött volna. Maga vallhatja ezt, de ne feledje el, jön még idő, mi-

kor ráun a babérra, — rá a fényre, — dicsőségre, fényes termekre és sóvárogni fog egy kicsi meleg után; akkor — de csak akkor fogja látni és vissza fog még sirni egy lágy, meleg tekintetet, de az már mélyen megcsalódva fogja siratni, többé soha vissza nem hozható, boldog álmait — s csak akkor fog tudatára ébredni, — a végtelen elbagyattottság tudatára: mert ne higgye, hogy sőt: utjain a közvélemény kísérni fogja, ki csak a hatalmast, az alkotót szeretette magában és soha — az embert, és későn jön rá, hogy azért a sok fényért, diadalért feláldozta egyedül boldogságát — szerelmét. Fáradtan dült hátra karosszékekében, ujjai idegesen morzsolták széjjel az előtte heverő virág szirmait.

Pál gunyosan felnevetett: — És honnan tudja, hogy csak én nem szeretek s nem szerettem soha, s e szerint a maga által nevezett „boldogság“ elöl el vagyok zárva?

Mária nem felelt — de Pál nem is törődött vele, idegesen folytatá: — Három éve, hogy szeretek, mélyen igazán! Bocssása meg, ha kissé erősebben s nem válogatott szavakkal akartam a maga fiatal lelkéhez szólni, magasztosítva annak fényét, s élet-czél, boldogságot kitűzni, mit magam sem hiszek boldogságnak; ne gondolja, hogy talán immunis vagyok minden melegebb és szeretett erzés iránt, de magam is sok csalódáson menve át, ép e téren igyekeztem a maga gondolatait szíve melegénél tulszárnyalni... Igen, csalódtam sokat — épen az emberekben, de kárpótolt mindezekért, egy

valaki, ki bár nem olyan szép — nem dicselkedhetik földi kincsekkel, — de van fehér, tiszta lelke, — ér ő, szerető szíve, mely nagyon tud szeretni engemet!

Pál nem vette észre Mária végtelen izgatottságát, amiért kételkedve és hitetlenül kimerülve bámult maga elé, agyában ezer gondolat cikázott, némelyik fényt árasztva maga körül, hogy ismét helyt adjon egy bus, mély gondolatnak: nem ő az, kit Pál szeret.

— A nevét — mondja kérem, esedezem — a nevét? — Margit.

Mély, nehéz sóhaj tör ki Mária kebléből, tehát meg nem értve, megcsalódva kell küzdenie fel, fel a völgybe, álmainak, vágyainak egyetlen fénypontja után.

— Adja jó Isten, hogy nagyon boldog legyen Pál s hiszem, hogy az lesz! hiszen olyan nagyon — buzgón kérem őt azért! De ha egyszer bánat éri — engedje meg, hogy akkor visszatérjek, nap-sugár gyanánt, mosolyogva letöröljem könnyeit... s ha dolgozik s írástala előtt ül, míg lelke, mint a pillangó elszáll, ki tudja merre — hol — küldjön felém egy bucsu mosolyt, ki ott a magasban busan nézek vissza... s ha szárny-szegetten, tört reményvel, megcsalódva tér vissza, hogy lekem új csalódnak átadva felejtsek s újból felejtsek, gondoljon rám, ki zörgő avar között, tépett szívvel, akkor is — nevét sóhajtom.

miig így fogy a nemzet föntartó munkás magyar nép, az elhagyott házakban idegen nép épít tűzhelyet és a learatot arany kalászkok kenyért adó termésért nem a magyarok Istenének ad hálát az új gazda, hanem talán idegen isteneket imád.

A székelyek megmentése is összekapcsolható ez új nemzet istapoló művelettel. Erdélynek a nemzeti fjedelme alatti magyar világot most van alkalom föltámasztani. Földet kell adni a földművelő székelynek, akkor nem megy Romániába, hogy ott reánk nevezve örökre elveszen.

Egyre másra adnak el az ősi magyar kuriák és kerülnek az oláh pénzüzetek kezébe a kis birtokokok, ezeket kell megmenteni, a székelyek között kiosztani illő és méltányos ár mellett. Így aztán ha munkát, megélhetést kap a magyar munkás idehaza, ha pár száz korona pénz-cékjét földbirtokba fektetheti, akkor a kivándorlás elveszti veszedelmes színezetét; és ha lez is aztán is kivándorló, legfőlebb azért megy amerikába, hogy pár év alatt pénzhez juttván itthon földet, házat vehessen magának.

Minthogy az új telepítő bank a vidéki pénzüzetek közreműködésére alapszabályai értelmében is számít, azon felül pedig a felügyelőbizottság között a városokban ismert és becsült dr. Mezőssi Béla nevével is találkozunk, városokban nem sokára többet is fogunk hallani az új pénzüzet működéséről.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A tiszántuli egyházkerület főjegyzői állására, a szavazatokat e hó 31 éig terjesztendő be a püspöki hivatalhoz. A szavazatokat február hó első napjaiban bontják fel.

Egy főszolgabíró ünneplése.

— január 3.

Szép és megható ünnepély folyt 1- az év utolsó napján Derecske nagyközségben azon alkalomból kifolyólag, hogy közszeretben álló Fráter Barnabás, 15 éves derecskei főszolgabíroságának évfordulójához ért. Az ünneplést barátai és tisztelői már hetekkel előzőleg készültek e napra, hogy ragaszkodás- és szeretetüknek, — a mitsem sejtő főszolgabíró előtt impozáns módon kifejezést adhassanak.

Már a kora délelőtti órákban gyülekeztek a községek, egyházak, egyletek stb. küldöttségei a városházán, honnan fél 12 órakor megindult a 160 tagot számláló szép menet, a lobogókkal diszitett házak között az ünneplést lakására, hol megkezdődtek a tisztelgések.

Az első küldöttséget, a járási községek előljáróit Szentiványi László tb. főszolgabíró vezette az ünnepléshez s megható beszédben mondva köszönetet a közigazgatás terén kifejtett érdemeiért. Majd Jakó Gyula kir. járásbíró élén, — ki szép szavakban emelte ki az ünneplést erényeit — a kir. járásbíroság hivatalnokai tiszteltek. Utánok a derecskei ev. ref. egyház küldöttsége következett Vadon Béla s. lelkes vezetésével, ki hatásos beszédben köszönetet mondott az egyház terén tett működéséért. A róm. kath. egyházközség küldöttségét Sárkány József plébános, az izraelitákét pedig iskolaszéki elnökük Gold Zsigmond vezette. Utánok az ev. ref. tanítók testüete tisztelgett Mátyás Józseffel élükön, ki úgy a maguk, mint a járás tanítói kara nevében mondott szép beszédet. A derecskei községi iskolaszék, az önálló gazd. ism. iskola,

valamint a községi kisdudóvódk tanszemélyete nevében dr. Buday József tartott meleg szeretetből áradó hatásos szónoklatot. Utánok a „Derecskei Dalegyület“ tagjai tiszteltek Racsek János földbirtokos elnök élén, ki lendületes beszédben fejtette ki a dalegyület megalakulása és működésénél kifejtett buzgalomért köszönetét. A „Takarékpénztár“ igazgatósága s tisztviselő kara nevében szintén Racsek János mondott szép üdvözlő szónoklatot, míg a „Derecskei Járaskör“ szép számú küldöttségét Dr. Buday József vezette. Üdvözlő beszédben szép kifejtésre juttatta a társadalmi téren hasznosan működő kör elnökének tevékenységét és alldásos alkotásait Majd a „Pálvári Olvasókör“ tisztelgett elnöke: Zakány Lajos vezetésével, míg a „Keresztény Iparoskör“ küldöttsége fejezte be a tisztelgést.

Az ünneplést főszolgabíró meghatóttan, meleg szavakban felelt minden egyes beszédre, köszönve az őzinte ragaszkodást s a nem várt, meglepetésszerű ovációt, melyben részesítették. Válaszait, melyek nemes szívjóságát kifejezésre juttatták, az ünneplő küldöttségek élénken meghajnezték.

Barátai külön-külön is felkeresték s az érkező levelek és üdvözlő táviratok sokasága a megh nem jelentek jökvánatait tolmacsolta.

A városháza dísztermében tartott 400 terítékes banketten további folytatása lett a szívélyes üdvözléseknek. Lélekemelő, szép felkőszöntők hangzottak el a terített fehérszöveteknél is, kifejezésre juttava azon lelkes ragaszkodást s odaadó szeretetet, melylyel az egész járás lakói az ünneplést körülveszik. Kiemelendők Racsek János és Buday József szép pohárkőszöntői, melyek után az ünneplést felelt s biztosította a jelenlevőket további ragaszkodása és szeretetéről.

Felkőszöntőt mondott még: Vadon Béla, Mátyás József, Makó László, Gaál András s mások.

A késő délutáni órákban véget ért ebéd után este 7 órakor kivilági ás, fáklyás és zenés menet volt az ünneplést tisztelőre, kit Nagy Kálmán kir. járásbíró üdvözlő költői szárnyalású beszédben. Beszéde előtt és után a Dalegyület szépen betanult üdvözlő dalokat énekelt. Az ünneplést Szylveszter estélyben végződött, mely csak a késő reggeli órákban ért véget. (G)

Veszedelmes ujtás.

A debreczeni kereskedők baja.

— január 3.

Az Osztrák-Magyar Bank debreczeni fiókja néhány nap óta a váltóóvatolásokra vonatkozólag különös, veszedelmes és a régi megszokástól teljesen elütő ujtást léptetett életbe, a mely ujtás néminemű riadalmat okozott a debreczeni kereskedővilágban. A dolog részleteit a következőkben ismertetjük:

A törvények értelmében a váltók meghóvatolása tudvalevőleg a lejárati napjától számított második, illetve harmadik hétköznapig halasztható el, illetve ez az utolsó terminus arra, hogy az óvást felvegyék.

Ezt az engedelményt a közsökás rendszer gyakorlattá emelte s a bankok, takarékpénztárak, pénzüzetek mindig és min-

denütt csak a második illetve harmadik nap délutánján fogantatosítják a váltó meghóvatolását. A valókka. dolgozó kereskedővilág tehát ekkent intézi a fizetéseit, s épp ezért nagy volt a meghóvatolás, mikor az Osztrák Magyar Bank debreczeni fiókja pár nappal ezelőtt egy itteni kereskedőt értesített, hogy váltóját a lejárati napján rendezze, miután a bank mostanáti kezdve nem var még negyvenyo cz óráig. Ennek a veszedelmes reformnak nagy jelentősége van, részben mivel teljesen szeméssé tesz egy eddig fenálló, a fizetőkire előnyös uzust, részben mivel a többi pénzüzetek kényeszerítve lesznek ugyerily intő kedői, lévénök az Osztrák-Magyar Bankkal visszleszámolási viszonyban. Szóval ez eleinte nagy zavarokat szül, ami nyilvánvaló különösen azok előtt, akik tudják, hogy a kereskedők egymás között forgó esere és áru váltók kifizetését, is a régi szokáshoz ragaszkodva rendezték be.

A váltóóvatások eddig a lejárati napján, meghnyusodva mordanták: Van megh két napom Most már vége ennek, mert a közzegző esnap könyörtelenül meghjelenik az adós lakásán, s rideg szigorussággal felveszi — az óvást.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedden „A kornevillei harangok“, operett.

Szerdán „A tékozló“, Regényes tündéregye.

Csütörtökön „Heidelbergi diákélet“, színmű.

Pénteken „Utazás az özvegység felé“, vígjáték.

Szombaton „A görög rabszolga“, operett.

Vasárnap d. u. „A kornevillei harangok“, operett, este először „Berndt Róza“ színmű.

Színházi hírek. Ma kerül színre Planquette Robert 3 felvonásos operettje „A kornevillei harangok“. Az operett főbb szerep it Sugár Aranka, Krémerné Lili, Mezei Andor, Karacs Imre, Krémer József, Szilágyi Aladar és Viragháty Lajos játsszák.

Csütörtökön Magyar Forster Vilmos 5 felvonásos színmű a „Heidelbergi diákélet“ kerül színre.

A színház legközelebbi ujdonsága a „Berndt Róza“ című színmű, melynek vasárnap este lesz a premierje. A cím szerepet Jeszenszkyne fogja játszani.

NAPI HIREK.

— **Hajduböszörmény képviselő-jelöltje.** A legilletékesebb helyen szerzett értesülésünk alapján kijelentjük, hogy az a híresztelés, mintha Somossy Béla polgármester a maga városában képviselőnek lépne föl, minden ízében koholt s naiv voltánál fogva megh csak arra sem alkalmas, hogy a hajduböszörményiek közt fennálló szép egyetértést és békességet megrontsa, vagy csak megh is zavarja.

— **Dr. Tüdös Kálmán előadása.** Tüdös Kálmán, a kiváló orvostanár holnap szerdán délután kezdi megh előadásait a Szabad Iskolában, a melyek bizonyára meghérdemelt érdeklődésre fognak találni. Az iskolai nevelés befolyása az ifjuság egészségére: ez lesz 3 vagy 4 szerdai előadásra kiterjedő sorozatának a tárgya. Már a téma olyan, melynek feldolgozására aligha találhatott

volna a Szabad Iskola hívatottabb férfiut Tüdősnél, ki mint főiskolai orvos évek óta a gyermekek ezreit tanulmányozhatta az iskolai nevelés hatását. Tüdős dr. — úgy értesülünk — tárgyalni fogja azokat az ártalmakat, melyeket az iskolázás mai módja a tanulóakra gyakorol, ennek kapcsán szólam fog az iskolai betegségekről s azok okairól, valamint arról a kérdésről, miként lehetne a bajokat nálunk megszüntetni. Az előadás szerdán (január 4 én) d. u. 5 órakor kezdődik s attól fogva minden szerdán lesz ugyanabban az időben, a Kereskedelmi Akadémia dísztermében. Minden művelt érzelű és jóviseletű ember ingyen meghallgathatja.

— **A légszeszgyár jövedelme.** A légszeszgyár, mióta házi kezelésben van, évről-évre nagyobb jövedelmet hoz a város házipénztárának. Az 1903-ik évben a tiszta jövedelem 90 000 korona volt. A múlt évi zarszamadások összeállításán most dolgozik a légszeszgyár és előreláthatólag a múlt évi jövedelem alighanem felülemelkedik a 100 000 koronán.

— **Jelelések a megyében.** A H. Szoboszló megjelent Független Hírdőző a közkezelőket írja: Képviselőválasztásokra készülnek országoszerint. Bannunket különösen a hajdúmegyei kerületek érdekelnék. Hírdőzőszoboszló a polgárság egyedüli jelöltje Kovács Gyula, ki úgy komoly, higgyadt moderátora, mint szilárd elhűségével és magyartól bánásmódjával jó előre bizbitotta magának polgártársai bizalmát és ragaszkodását. A házfelosztás után nyilvánosan a jelöltet fog. Ezyhangu magyarázatához semmi kétség nem fér. Engedeték komoly egyének a Polányi Giza jelölését is. Polányi azonban határozottan kijelentette, hogy e kerületben több jelöltége vállalni nem hajlandó. Az egyesült ellenzék és a függetlenségi 48 as párt végrehajtó bizottsága tegnapi délutáni gyűlésén egyhangúlag Kovács Gyula a jelöltet a központ által azon elvből indulva ki, hogy a k. r. polgársága a mostani válságos időkben újabb izgalmaknak és testvérharagnak nem tehető ki, másfelől pedig a jelenlegi közbecsülésben álló képviselő hazafiúi kötelességét minden kérdésnél híven és becsülettel teljesítette. — Az egyesült ellenzék vezérő bizottságának az az óhaja kerületükre nézve, hogy a két függetlenségi párt nyújtson jobbot egymásnak és minálfelebb testvériesen egyesüljön s így vegye kezébe a vezetést, nehogy valamely kormánypárti vagy ellenzéki jelöltet kapjon a kerület. Az új bárók és nemesek pénzéből most telik bőven, azért jó lesz részen lenni. Jelölve lettek a vezérő bizottság és a központ által: Papp Elek régi öreg kurucz képviselő a nádudvari, Rikosi Viktor a kiváló író és politikus a hajdúnánási, dr. Benedek János író és költő a Hajduböszörmény városi kerületre nézve. Nádudvaron, Böszörményben és Nánáson ellenjelölt nem kapható.

— **Könyves Tóth Kálmán.** „Eletem Alkonyán” című munkáját, így ajánlja a Vasárnapi Ujság. E beszélyek józan erkölcsű felfogásával, magyaros eladásukkal tetszést keltenek. A kötet különösen olvasó körök, nép és iskolai könyvtárak s hasonló intézmények számára alkalmas, de a szélesebb körű közönség figyelmét is megérdemlik.

— **A helyivasut villamossá átalakítása.** A helyi vasut villamossá átalakítása közeledik a megvalósulás felé. A világitási bizottság is nyilatkozott a villamossá átalakítás ügyében és a tanács legutóbbi ülésén magáévá tette a világi-

tási bizottság előterjesztését és megbizta a kiküldött bizottságot, hogy lytassa a helyi vasutal a tárgyalásokat. Vecsey Imre főjegyző a kiküldött bizottság elnöke a jövő héten egybehívja a bizottság tagjait. Arra a gyűlésre meghívják a világitási bizottság tagjait is. A gyűlésen alighanem véglegesen megállapodásra jutnak, mert a szerződés tervezetét már megállapították, csupán egy, a legfőbb kérdés maradt eldöntetlenül: hány évre hosszabbítsák meg a koncessziót. Ez a pont vita tárgyát fogja képezni. A helyivasut nagy áldozatokat tesz, majdnem egy millió koronát fektet be az átalakításba és ezért rekompenzálni kell a társulatot. A város érdekének szemelőtt tartása mellett akkor, mikor a város biztos jövedelemre tehet szert anélkül, hogy a polgárságot megtehelné, a legmesszebb menő áldozatot kell meghozni a városnak, hogy egy nagy jövedelmet biztosítson magának és ilyen módon a közóhajuak eleget téve, elősegítse a villamos vasut létesítését és az ebből eredő jövedelemből a pótdótot csökkentse.

— **A mi balunk.** A debreczeni függetlenségi kor, szokásos bálját e hó 21 én tartja az Arany-Bika dísztermében, Debreczen polgárságának színe-java szokott megjelenni ezen a magyaros, kedélyes mulatságon, amely ez alkalommal is a farsang legnepezebb bálja lesz. A nagyszámú rendező bizottság, élén a népszerű és tiszteletnyes B. Nagy János elnökkel, minden lehetőt megtesznek, hogy a megjelénők jól mulassanak. A rendezőség különben az alábbi meghívót bocsátotta ki: Meghívó. A debreczeni függetlenségi-kör által 1905. évi január hó 21 én, szombaton az „Arany-Bika” szálló dísztermében rendezendő zártkörő táncvigalomra kívüli czimzett urat és b. családját tisztelettel és barátságosan meghívja a rendezőség. Belépti-jegy személyenként 2 korona. Jegyek előre váltthatók a kör helyiségében. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor. Jóízű ételek és italokról gondoskodva lesz. A rendező bizottság tagjai: Nagy János, b. b. elnök. Otrókocsi V. János, b. b. alelnök. Tassi Miklós, b. b. titkár. Kalmár Ignác, b. b. jegyző. Kiss András b. b. pénztárnok. Szandi Imre, b. b. ellenőr. — A rendezőség: Alföldi Béla, Bányai Péter, Barcza Barna, Barna István, Balogh János, Bencze Mihály, Boldogh Sándor, Both János, Császár István, Csobán József, Dávid Mihály, Gombos Gergely, Harangy Sándor, Hajnalváth F. Harezeg János, Horkay Lajos, Horváth Ferencz, Horváth Gábor, Juhász Ferencz, dr. Kocsár Gábor, dr. Király Péter, Kéki József, Kecskés István, Ifjabb Kecskés István, Kecskés János, Kecskés József, Kertész Mihály, Idősebb Kertész István, Ifj. Kertész István, Kertész János, Kertész Imre, Kertész László, Kertész Lajos, Kertész András, Kegyes István, Kardos Ferencz, S. Kovács Ferencz, Kovács István, Kalmár Ignác, Kerékgyártó József, Komlóssy Imre, Kelemen Gábor, Kálmán József, Kaszás István, Mészáros József, Nyilas János, Ornos Lajos, Polgári Márton, Ifj. Pósalaky Mihály, Piros István, Ifj. Sarkadi Ferencz, Sarkadi József, Salánki Ferencz, Sárga Imre, Szathmári János, Szathmári József, Szilágyi Ferencz, Szilágyi Lajos, Szabó István, Sz. Szabó László, Szőke János, Tóth Sándor, Vályi Nagy Gusztáv, Varjas Bálint, Varga Béla, Varsányi Imre, K. Vértési István, Vértési István, ifj. Veréb Lajos, Id. Zöld János. Tánczrendező: Schaf János és Schaf Ferencz. Belrendező: Tóth Gergely, Dr. Varga Lajos, Salánki Mihály.

— **Debreczeni képek Szentpétervárott.** Haranghy György, a jeles debreczeni amatőr fényképész a napokban nagyobb fényképkollekciót küldött ki a szentpétervári amatőrkiállításra. A Marseilleben

folyó nemzetközi tárlatra tudvalevően szintén küldött nyolcz képet Haranghy.

— **Reichmann ur.** A kormánypárti szavazatok buzgó hírfalója Reichmann Armin ur, joggal elvárhatja a kormány szubvencionált lapjától, hogy hasábjain helyt adjon az öt dicsőtő soroknak. Ebbeli várakozásában nem is csalódott s magyonyörködhetett a „Szabadság” ban megjelent éremlygős dic-ériadában, melyben „halhatatlan érdemeiről” és a már elég sokszor nyomdafestéket látott 7500 forintos adományról van szó. Ugy látzik, hogy a halhatatlanság ára nagyon alá szállott és ezután azt is úgy, sőt ocsóbbért fogják szállítani, mint a nemességet vagy báróságot. — Tudtunkkal azok a nemes szívű emberek, akik százazreket adtak és hagyományoztak a debreczeni kollégium vagy más jótékony és kulturális intézetekre, nagyon sokszor névtelenül, csupán szívük nemes érzelmeit követve tettek nagy vagyonnal felérő adományokat. Igaz, hogy azokat a sziveket más érzelmek hevitették és nem izgatták őket a napi sajtó gyakori hirharsonája. Nehogy elfoglaltsággal vájoljanak bennünket, konstatáljuk, hogy a z idő hírközség képviselőtestülete a vasárnapi gyűlésén bizalmat szavazott Reichmann urnak. Jól tette. De azt a tényt is leszögezzük, hogy Reichmann ur ezen a gyűlésen is olyan erőszakos volt, mint Perczel Dező a november 18-iki képviselőházi gyűlés alkalmával. Azokat a képviselőtestületi tagokat, akik nem az ő intencziói szerint beszéltek, nem engedte beszélni, megvonta tőlünk a szót is, még a napirendhez sem lehetett szólni.

De ezeknek a kurtóléséről nem gondokodott Reichmann ur, pa ig a megjelentek közül igen sokan elég hangosan és zajosan adtak kifejezést elégedettségüknek.

— **Rákóczi-szobor Trencsénben.** A vármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlésén Gróf Zay Miklós az alábbi jelentés kapcsán azt a nézetét fejezte ki, hogy a tervezett Rákóczi szobrot nem Hamró község határában, hanem Trencsénben kell felállítani, mert szerinte a trencséniek nevezett hamrói csata nem tartozik a Rákóczi-korszak dicsőséges mozzanatai közé, amennyiben Rákóczi e csatában lóváról lebukott, minek következtében a kurucz sereg megfutamodott. Ezt az indítványt a Rákóczi-szobor bizottsághoz utasították.

— **Munkácsy hangversenye.** Munkácsy János, a fiatal hegedűművész és P. Nagy Zoltán zenedei tanár zongoraművész va árnapi hangversenye iránt általános érdeklődést tanúsít a közönség s minden jel arra mutat, hogy január 8-án egészen megtelik a Bika szálloda díszterme előkelő közönséggel. A művészi hangversenyre különben ma már kibocsátják a jegyeket is, amelyek ma déltől kezdve ifju Csáthy Ferencz egyháztéri könyvkereskedésében lesznek kaphatók.

— **Az agg honvédek segítése.** Hubay Gusztáv 48 as honvédszázados évek óta a legnagyobb kitartással és buzgósággal küzd azért, hogy az agg honvédek nyomorán enyhíthessen Hubay Ujpesten él, ahol az ottani társadalmat annyira felrázta esdő szózatával, hogy összesen hétézerhatszáz forintot gyűjtött az agg honvédek segítésére, amit időnkint kisebb nagyobb összegekben ki is oszt közöttük. Nagyon helyesen mondja tehát, hogyha a 48 as főtisztek szerte az országban mindenütt így karolnák fel a szegény nyomorgó agg honvédek ügyét akkor nem lennének kitéve annak a megaláztatásnak

hogy öre napjakra koldulni legyenek kénytelenek. Ha az egyesületek, társaskörök, bankok és egyéb intézetek csak némi segílyt szavaznának is meg a támogatásra szoruló agg honvédeknek, akkor meg leánének kimélve a nyomorgástól. Hubay egyuttal a sajtóhoz is fordul, hogy vegye szívére a 48-as honvédek ügyét, mert a miniszterelnök azzal, hogy évi 20 koronával fölemelte alamizsna szerű nyugdíjukat, éppenséggel nem mentette meg őket a koldubótól. Mi minden alkalommal felszólaunk az agg honvédek érdekében s újból ismétljük, amire már több ízben felszólítottuk a városi és községi hatóságokat, hogy írják ő sze a területükön élő és segélyre szoruló agg honvédek, s azokat a községi alap terhére méltányos havi segélyben részesítsék. Hiszen már ugyis csak néhány évig lesz erre szükség s ennyi időzotot meghozhatnak azokért, akik egykor vérüket adták a hazáért s a nemzetnek örök dicsőséget szereztek a harcmezőn.

— **Ki a zsiros bődön.** Mile Imre napszámos ma reggel egy új zsiros bődönt áru. A rendőr meglátta, bekísérte Mile Imrét. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy találta. A rendőrség nem hisz neki és kutatja, hogyan került a 25 literes zsiros bődön Mile birtokába.

— **Halalozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálhíradásait az alábbiak szerint közzé tették be: Ary Józsefné év. ref. 24 éves, özv. Zombó Andrasné szül. Vadaszi Zsófia év. ref. 49 éves, Kiss Lajos év. ref. 26 éves, Albert Julianna év. ref. 28 éves, Tamoga Péterné szül. Szilágyi Martha gör. kath. 73 éves, Fodor János év. ref. 68 éves, Füzessy Péterné szül. Kovács Julianna év. ref. 56 éves.

— **Olcsóbb lett a pénz!** Mennyivel? megtudható a 27 pénzügytettel összekötöttében levő Rucz Béla bankirodájában Debreczen, Csapó u. 12 Kölcsönügyek gyorsan és pontosan elintéztetnek a legolcsóbb kamattal.

Megesküdt a király . . .

— január 3.

Megesküdt a király; nagy, szent esküjében — „Megtartom s tartatom, isten úgy segéljen, Magyarok törvényét” — Így biztatta népét.

Ennek az eskünek bünségszegőjét, Koronás királyunk, úgy-e: tui sem éléd?

Mért esküdtél volna, hogyha meg nem tartod? Volt vagyonod, kincsed, dicsőséged rangod, Fiad, feleséged, Puha, meleg fészked, —

Királyi palástod nem hidegtől védett... Hogyha meg nem tartod: miért esküdtél meg?

Volt hatalmad is nagy: uralkodtál szörnyen: Csak úgy fürdött vérben, csak úgy uszított [kőnyben]

Szegény Magyarország... S el nem jutott hozzád

Vértanúk sóhaja, bujdosók panasza: Mégis megesküdtél — királyi szavadra!

S megbocsátottunk, hogy elienünk vétkeztél, Pedig vétkeidért csak aztán vezekeltél: Fad... feleséged... Ugy-e sujt a végzet!

Da ahányszor sujtott, mi melletted álltunk S könnyel vigasztaltunk, koronás királyunk.

Mert szent a magyarnak az ő koronája, S aki fölkenetett: koronás király, —

Míg az eskü szentség! De ha ezt megszegéd, Hogyha jogarod csak sujt, de nem vé-

Koronás királyunk, tudod, mit jelent ez? [delmez:]

Hegedező sebek újra fakadását, Pirkadozó hajnal véres virradását, Koronád hullását, Trónodnak omlását, — S amit te nem moshat istennek kegyelme: Hítségének szennyét királyi nevedrel!

Megujul az idő, megujul az év is... Nekem is esküdtél, fohászkodam én is Milliókkal együtt:

Tarts meg azt az esküt: S aki esküd árán pusztít ez országon, Azt sujtd jogaraddal, koronás királyom.

Deres őszi nap, hej! hamar télre válik...

Rövid az út, falség, sírodnak halmái,

Egy két lépés lesz még —

S esküdet most szegéd?...

Az az eskü ott él a nemzet szívében.

S amint azt megtartod: isten úgy segéljen!

S. Nagy Lajos.

TAVIRATOK.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Az utolsó ülés.

Az országgyűlés feloszlata előtt.

Izgalmas jelenetek a képviselőház ülésén.

Budapest, január 3. Az egyesült ellenzék ma is testületileg vonult fel a házba. Leikes tömeg kísérte a képviselőket.

A felyosó népes volt és 11 óra jóval elmúlt, mikor **Fellitzsch** alelnök a gyűlést megnyitotta.

A kormányparti képviselők kevesen jelentek meg az utolsó ülésre, de a kormány teljes számban ott volt.

Fellitzsch elnök folytonos zajban felolvastatja a királyi kéziratot az országgyűlés új ülészekének megnyitására.

Nagy zaj és lármá között beszélt ezután **Fellitzsch** és **felkéri a képviselőket, holnap délelőtt 11 órakor jelenjenek meg a trónteremben és hallgassak meg az országgyűlést berekesztő és a képviselőházat feloszlató trónbeszédet.** Felhívja a képviselőket, hogy a civilek frakkban, a katonák teljes díszben, oldalukon történytáskával jelenjenek meg. Gunyos hahota és kacaj volt a visszhang erre a felhívásra.

E után **Kossuth F.** szólalt fel. Hatalmas beszédben mutatott rá, hogy a képviselőházat költségvetés nélkül nem lehet feloszlani. Nagy izgalmat keltett beszédének az a része, melyben kijelentette, **hogy az új országgyűlésen az ellenzék minden eszközzel megfogja akadályozni a lex Dániel érvényesítését.**

Gabanyi: A király megszegi esküjét! Elnök Gabanyit rendreutasítja és kéri az ellenzékét a vitába ne vonja bele a király személyét.

Az elnök s avait nagy felháborodás követte.

— Hazaárulól! Gaz elnök! — hallatszott feléje a kiáltás.

Tisza István akart beszélni ezután, de a folytonos közbekiáltások miatt nem juthatott szóhoz.

Pozsgai folyton kiabált: — Nyomorult! Le Haynauval! —

Az elnök Pozsgayt rendreutasítja, mire az keményen vágja vissza:

— Tegye el a rendreutasítást holnapra, a trónterembe.

Tisza végre szóhoz jutott és a felelősséget teljesen magára haritván a király személyével szemben, az ellenzék viselkedését forradalomnak nevezte és arra kerte az ellenzékét, **hogy a trónbeszédnél ne ragadtaassak el magukat.**

Utána **Apponyi Albert** beszélt, fejtegetve a királyi eskü szentségét és hogy a Ház jelenlegi feloszlata költségvetés nélkül törvénytelen.

Utána **Plósz** igazságügyminiszter állott fel.

Gunyos kiáltások hangzottak feléje.

Vassonyi: Halljuk Magyarország legutolsó közjogását.

Rgó, Rákosi s mások kiabáltak közbe, mire Plósz anélkül, hogy beszélt volna, leült.

Bánffy Dezső báró akart beszélni, mire a kormánypart kivonult.

Az elnök erre felfüggesztette az ülést.

Az ülés megnyitása után **Bánffy** elmondotta beszédét, kijelentve, hogy az új országgyűlésen sem fogják megengedni a lex-Dániel érvényesítését!

Polónyi szólott ezután. Kiváncsi volt megtudni, mit akart mondani az igazságügyminiszter.

Az elnök ezután felszólította **Plósz** mondja el beszédét, de az igazságügyminiszter erre nem volt hajlandó.

— Szavazzunk! hallatszott az ellenzék részéről!

Lengyel Zoltán felszaladt az elnöki emelvényre, leült az egyik székbe, zsebkendőjét lobogtatva kiáltja:

— Szavazzunk!

Végre az elnök látva, hogy a kormánypart milyen kevés számban van jelen, az ülést berekesztette.

József főherczeg haldoklik.

Budapest, jan. 3. A déli órákban az a hír terjedt el, hogy **József főherczeg** Fiumében ma reggel hirtelen meghalt.

József Ágost főherczeg udvari hivatalából a kérdezősködésekre azt a választ adták, hogy a főherczeg végelgyengülésben szenved, állapota rendkívül aggasztó, a katasztrófa minden pillanatban bekövetkezhetik. **József Ágost** főherczeg családjával együtt ma Fiuméba utazott.

Tőzsde.

Budapest, január 4.

Buza	1905 áprilisra	20 28
Buza	1905 októberre	17 58
Rozs	1905 áprilisra	15 80
Rozs	1905 októberre	—
Tengeri	1905 májusra	15 12
Zab	1905 áprilisra	14 34
Zab	1905 októberre	—

Készáru változatlan.

Port-Artur kapitulál.

Miután minden emberileg lehetőt megtettek és a lehetetlent is megpróbálták, ime, mégis megtörténik az, aminek minden emberi számítás szerint meg kellett történnie: Port-Artur elesik. Hivatalos táviratban jelentik tegnap, hogy **Stösszel** generális, minthogy legerősebb erősségeit a japánok megvitták, a vár fele romban hever, katonái nagy része halott, minden segítő erő távol és lehetetlen, csak a bukás és a halál biztos — kész Port-Artur föladásáról tárgyalni az ellenséggel. Nincsenek többé bevehetetlen bástyái és nincs, kit a romokra állítson, mert hősi serege java elvérzett, elszedték az ágyuit, elfogyott golyója, puskapora, páncélos hajói megfúrva a ten-



ger fenekén, maroknyi hada beteg az éhségtől és a hidegtől: közel egy eszterdeig álla az ostromot, nem bírja tovább.

Tizenharmadikán lesz az orosz új esztendő, akkor már minden valószínűség szerint a második napok lobogója leng Port-Artur felig romba dönt bástyái fókán és új évi ajándéknak Miklós császár, ki alkotmányt követelő népének csak most vágta oda a gögös feleletet, hogy mindent úgy fog átadni az utójának, a hogyan most van: Port-Artur képet a kis fiának már nem adhatja. Ráttentés csapást mért az északi kényurra az idő telése, oly vereség érte és oly megaláztatás, hogy a hatalmas birodalom egész teste megrándul és fölzakatott lelkének lázadó indulata az ellen fordul, aki ezt a csapást ráidézte.

A világ tekintete azonban e pillanatban Port-Artur tornyai felé száll, ahol a nagy tragédiának most folyik az utolsó fölvonása. A hőst magamagában nézi, kötelessége és virtusa körében és megnatotlan tiszteleg Stösszel generálisnak. A földatlat, amelyet sorsa ráért, ragyogóan teljesítette és bukása olyan erények fényében ragyog, amelyek előtt zászlót hajt minden igaz ítélet. Védkezése méltó volt a diadalmas ellenség egyszerű erényeire és amikor a vár kulcsát nekik átadni kénytelen, a hősök közt kell, hogy benne köszöntsenek.

Többet az ő helyében a világon senki se tehetett volna és most, amikor a helyzet reménytelenségének belátásában a még egyetlen teljesíthető parancsot, az emberiség parancsát teljesítette, megtette az utolsó kötelességét is. Port-Artur védői fejükön a dicőség koszorújával vonulnak ki a vár kapuján.

Reminiszczenziák III. Napoleonnól.

— január 3.

Párisban a minap egy naplószerű könyv jelent meg, amely du Montet báró feljegyzéseit tartalmazza. A báró unokahuga volt Marie de la Fare egykori nancyi püspöknek, aki a francia forradalom alatt XIII. Lajos meghatalma ottja volt a bécsi udvarnál.

A báró, aki 81 évet élt, nagybátyja magas állása révén rendkívül előkelő összeköttetésekre tett szert, maga is sokat tapasztalt a élénk levelezést folytatott számos kiváló személyiséggel. Így feljegyzéseinek határozott értékük van. A könyvnek különösen az a része érdekes, amely III. Napoleonnól, mint ő mondja, a „nagy nagybácsi kis unokaszerető.” szól. A későbbi III. Napoleon 1837-iki badeni tartózkodásáról többek közt ezeket írja:

„Bonaparte Lajos herceg itt van; osztrák koronára utazik. Környezetében egy csomó fiatal ember van, akik valószínűleg rajongást mutatnak iránta, hűséget esküdnek neki s ünnepélyeket rendeznek tiszteletére. A herceg egész nap háttára tett kezekkel sétál: mindenben Napoleont kópizálja. Alakja és tartása nem valami előkelő. A társaságban szívesen látják s Monseigneurnak szólítják, különösen Bethune hercegnőhöz megy gyakran. A hercegnő asszony azt hiszem, szívesen hozzámene feleségül.”

Később így egészíti ki a herceg jellemzését:

„Sok tudás, erős akarat, vakmerőség, féktelen hatalmi vágy és terveihez való szívós ragaszkodás jellemzik őt. Jelleme és gondolatai a legnagyobb fokban despotikusak. Kitűnően ír, világosan ki tudja fejezni gondolatait, de beszédközben nincs meg a lélekjelenléte. Tünetőleg jókedvű; úgy látszik, Napoleon mondását akként akarja követni, hogy a nevelésgestől a fenségességig csak egy lépés az utolsó és ezt a lépést tényleg megtette már.”

Tudományos apróságok.

A gyógyszer története.

Szavatott cikket közölt a Gyógyszerész című lap dr. Lukács Hugó tollából a gyógyszer történetéről. A legregibb gyógyszer — úgy mond a cikkíró — az ima. A sok istent imádo népeknél mindig van egy isten, aki a gyógyítás sp. cialistája. És a gyógyszer régi hatalmas hatását nem vesztette el máig sem. Lourdesban, Meria-benyón ugyanolyan tanúságot tevő munkók lógnak ma is, mint Asklepios tempomában, sőt Afrikában és Ausztráliában millió ama vadak száma, akiknél még ma is ez a legfontosabb, majd egyedüli gyógyszer. Vagy legalább is, mint egyiptomiaknál a gyógyszeradagolásnál, az ima az erősebben hat. A kulturfeljődésben haladás az, mikor a pap az áldozat egy részét, persze a legértékesebbet, pl. a csontot, átengedi a betegnek — gyógyszerül. A nap, a hold és a csillagok inkább játszanak a betegség keletkezésénél szerpel, — semmint gyógyításnál. Napjainkban különösen a loindnak juttat a nép babonája hasonló szerepet. Csak később, a középkorban, midőn az alcaymisták minden fém-más-más csillaggal hoztak kapcsolatba, akkor tulajdonítottak pl. Saturnusnak gyógyító erőt. Víz és tűz nagyon régi, hatalmas gyógyszerek. Látjuk ma is, hogy a vadak, kiknek orvoslása legelőször hűvőléssel áll, p. a rukuje-indiánok, nagyon jól tudják a földet gőzfürdő alakjában is alkalmazni. A papok mindig és minden korban fel tudták használni: a gyógyforrásokat, azok mellé építették templomaikat. A legregibb gyógyszereket a növények és állatok szolgáltatták. Hogy miképpen választották őket meg, azt ma eldönteni nem lehet, de vitágosságot vet reá egy-két adat. Ha olvassuk, hogy a régi indusok a kígyómarást kígyófejből vett zsírral gyógyították, rögtön eszünkbe jut, hogy nálunk a Karsztban is a nép a vipera csipést azzal gyógyítja, hogy a kígyót megesszi s a sebet kígyóbőrrel beköti. A cala-bara-mag istenítéletül szolgált Afrikában, de gyógyszerül is. Egyébként a legtöbb gyógyszer az indusoktól vettük át. Az indusok gyógyszerei azonosak a kínaiakéval, az utóbbiak csak jóval többet használtak. Egy gyógyszerkincset vették át a görögök, rómaiak, arabok és az európai tudományosság is. A gyógyszer megválasztásában is régi elv, hogy jó, ami drága és ritka. Gyöngy, fehér holló szeme és más ezer badarság így juttott a gyógyszerek közé. Különösen az ideggyógyászok tudják, hogy akárhanszor jobban használ — a drága orvosság. Az ókorban az orvos maga készítette az orvosságot. De már Hypokrates panaszoja, hogy a piaci gyökérárusok kuruzsolnak mindenfelé. Maguk a csodadoktorok, akik az athéni ünnepeknek csak oly állandó alakjai voltak, mint a német Messe nek, ugyancsak inkább voltak gyógyszerárusok, mint orvosok. És érdekes, hogy bódéikban kevés küömbéggel minden országban, minden időben ugyanazt árultak. Emberforma gyökeret, szines kavicsokat, talizmánt, de főleg szépitőszereket és aphroditicumokat és titokban ocsmány emberi hullareszket, melyek között az ujezüött gyermek ujjja a legártatlanabb. Rómában már Catoidéjében virágzó üzletük volt a pharmacologusoknak. Cató írja róluk, hogy eret vágta, fogat huzta, orvosoltak. Ime, azóta is mindig folyt a harc e kihágás ellen. De azért ma is általános szokás, hogy a gyógyszerárban elmondja az ember a baját és az orvosságot rögtön meg is kapja.

A nő zenei szempontból.

Az angolok mesterek abban, hogy az emberi természeteket mindenféle méretek szerint vizsgálják. Egy angol aztán legújában a szerint vizsgálta meg a női karaktert, hogy milyen zene iránt viselkedik különös szeretettel. Az ő véleménye szerint Beethoven bámulói hűségesek, kitarótk,

lelkiismeretesek, szóval a legnagyobb bizalmat kelthetik abban, akik a kezükért esengenek. Gyöngéd, mélabura hajlandó az a nő, aki Mendelssohnt kedveli, de praktikus, rendszeres, kitűnő gazdaszóny az, aki Bechot tünteti ki érdeklődésével. A Chopin lelkis hívei mind szentimentálisak, abrandozók, regényesek. Azok, akik mindenféle dalokat és könnyű melódiákat kedvelnek, elmaradt szellemi képességgel bírnak, korlátozottak. Az olyan asszony végül, aki a mindennapi zenéért, a zavaros, bravuroz szerzeményekért rajong, az szív és fej nélkül való bab.

KÖZGAZDASÁG.

A debreczeni országos vásárok.

A városi tanács közzéteszi Debreczen város országos vásárainak jegyzékét az 1905. évre. I. Rete Antal napi vásár. Jan. 9—10. hétfőn, kedden és 11-én szerdán bőr, gyapju, méz, dió, stb., továbbá toll, iparczikkek, gabona és terményvásár. Jan. 14—15. szombaton, vasárnap sertés-vásár. Jan. 15—16. vasárnap, hétfőn ló-vásár. Jan. 16—17. hétfőn, kedden baromvásár. II. Szent György napi vásár. Ápr. 10—11. hétfőn, kedden és 12-én szerdán bőr, gyapju, méz, dió, stb., továbbá toll, iparczikkek, gabona és terményvásár. Ápr. 13—14. csütörtökön, pénteken juhvásár. Ápr. 15—16. szombaton, vasárnap sertésvásár. Ápr. 16—17. vasárnap, hétfőn lóvásár. Ápr. 17—18. hétfőn, kedden baromvásár. III. Nagybaldogasszony napi vásár. Aug. 7—8. hétfőn, kedden és 9-én szerdán bőr, gyapju, méz, dió, stb., továbbá toll, iparczikkek, gabona és terményvásár. Aug. 10—11. csütörtökön, pénteken juhvásár. Aug. 12—13. szombaton, vasárnap sertésvásár. Aug. 13—14. vasárnap, hétfőn lóvásár. Aug. 14—15. hétfőn, kedden baromvásár. IV. Dienes napi vásár. Okt. 9—10. hétfőn, kedden és 11-én szerdán bőr, gyapju, méz, dió, stb., továbbá toll, iparczikkek, gabona és terményvásár. Aug. 12—13. csütörtökön, pénteken juhvásár. Aug. 14—15. szombaton, vasárnap sertésvásár. Aug. 15—16. vasárnap, hétfőn lóvásár. Aug. 16—17. hétfőn, kedden baromvásár. A hortobágyi állatvá ár jun. 23-án a hortobágyi vendéglő előtti vásártéren fog megtartatni. Jegyzet. Nyers termények és iparczikkek a vásár egész tartama alatt árusíthatók. Heti vásárok kedden és szombaton tartatnak.

REGÉNYCSARNOK.

Nagy Margit.

Írta: Zboray Aladár.

Ezt csak úgy mondta, de maga sem hitte, annál kevésbé, mert be sem fejezhette mondatát, amikor egyszerre egy hullám csucsán billegett a kis alkotmány s a következő pillanatban lezuhant a mélységbe.

Margit azt hitte, végórája ütött. Hal-kan felsikoltott s azután lenyomta a szemét s imádkozni kezdett.

— Márton osendesen mormolta:

— Ne féljen Margit. Kérem, ne féljen. Én fogom a karját.

A matrözgyerek odagugolt a lábaikhoz s kezdte lapátolni a vizet a csónakból. Margit nem érzett már semmi mást, csak hogy egy erőteljes férfikéz szorítja a karját. Egyszerre elmúlt az is. Ijedten sikoltott fel s kinyitotta a szemét s hirtelen újra behunyta.

Pozsegay Márton azért eresztette el, mert közben levette a kabátját, mellényét, hogyha uszásra kerül a dolog, ne gátolják. Azután megkezdődött a halálharcz.

Egy-egy zökkenés, sima és önkénytelen, azután egy zuhanás, amelytől nyikorognak a kötelek s recsegnak a könnyű alkotmány bordái.

A leány haja összecsapzott a rajtuk keresztülesapó víztől s egy csuromviz volt a ruhája, míg a lábai bokán felől vízben állottak.

Margit a haldoklók imádságát mondta félhangon s odasimult a fiatalemberhez, aki most már maga is lapátolta kezével a vizet a csónakból.

Egyszerre egész özönvíz borította el őket s abban a perczben a vitorla-rud kettőtörött s a következő hullám, amely nyomon követte az óriást, kilökte őket a szárazföldre, épen des Anglaise előtti törmelések, sziklás laposra.

Akkor már Nagy Margit nem volt eszméletlen s Pozsegay Miklós úgy vitte karjaiban az elalélt leányt a partra, ahol az esti homályban szakadó záporban, kétségbeesetten várta őket Nagy Gábor.

A két férfi nem szólt egy szót sem, csak kocsi után kiáltott, amelybe bele-tette Pozsegay az apja ölbe Margitot s azzal sietett ő is haza átöltözni.

A Hotel Suisse épen az induló házzal van szemközt, eltart vagy tizenöt perczig, amíg oda érni a tengerpartról.

Margit még a kocsiban magához tért. — És — és Marcsi? — kérdezte aggodalmasan.

— Csak átöltözik s jön ő is utánunk. — Nincs semmi baja? Hála Istennek.

Akárhogy tiltakozott is ellene Margit, bizony ágyba fektette Nagy Gábor s töltötte belé a rumos teát, de hogy mégis meglássék, hogy nem beteg s hogy egy kissé megnyugodjon a leány, Pozsegay Martonnak megengedték, hogy egy perczre bejöhetett a szobába.

Margit szó nélkül kidugta a kezét a paplan alól s Márton úgy, a szive szerint, megszorította s azután, nélkül, hogy eleresztette volna a leány kezét, némán leült az ágy szélére s úgy nézte erősen a nekiperült arcát.

— Mondja — suttogta a leány kissé zavartan — mire gondolt azokban a borzasztó perczekben?

— Arra, hogy elpusztulok anélkül, hogy megmondhattam volna, mennyire szeretem.

— Talán azért menekültünk akkor meg, — sugta a leány alig hallhatóan — mert egyet gondoltunk.

(Vége.)

NYILTÉR.

**BOLDOG UJÉVET
KIVÁN**

a n. é. közönségnek, a t. rendőrségnek sajtónak, — jóakaróinak és jóbarátainak

Angelo'ti Vilmos

az I. debreczeni mulató igazgatója.



1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlék

egy régjonak bizonyult háziszser, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghüleséknél bedőresőleskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzessel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Forrást: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerertára
az „Arany oroszlanhoz“, Prágában,
Ellaabethstr. 5 neu. Mindennapi széküldés.

KIVÁLÓ VASPRÆPARATUM

a KRIEGER-fel

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Első rangu magyar vas-specialitás kitünő sajátságáért, ugyanint rendkívüli könnyű és gyors felszívódás, érvényesítés, kellemes íz és magas tartalom (100 gramm borban 0.05 tisztaság vas, az országos egészségügyi tanács javaslatára a belügyminiszter) engedélyvel látta el. Az eredmény feltétlenül biztos. Készítményem már szerte a legjobb hírnévnek örvend. Sokan utánozzák; de egyik utánzat sem azonos az én készítményemmel, különbözik már az előállítási módban is, melyet csak magam, mint nagyban készítő követhetek. Kis üveg 3.20, nagy üveg 6 korona. Kapható az ország összes nagyobb gyógyszerertáraiban és fővárosi helyén. Telefon 58-47. T. telefon 58-47.

MAGYAR KORONA gyógytár BUJAPÉST, KÁLVIN-TÉR.

Aláírási felhívás.

A Hajdumegyei Népban mint szövetkezet 1905 január 1-én megajítja a második évtársulatát Felhívja Debreczen város és vidéke közönségét ezen második évtár utaliba való belépésre.

Az általános bizalmat, melyet úgy a tőkegyűjő, mint a hűelt igénylő közönség intézetünkbe helyezett, leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy deczára rövid egy esztendői fennállásnak tagjai száma máris meghaladja a 800-at, kik 4500 tőzrsbetétre több mint 120 000 koronát fizettek eddig be, mely összeg az évtársulatok tartamát véve elapul, 600.000 korona tőzrsbetét tőkének felel meg.

Egy tőzrsbetétre hetenként öt éven át 50 fillér (25 kr.) fizetendő. Az így öszegyült tőzrsstőke várható haszoneredményre, mely mint már eddig megállapítható:

6% kamatozásnak felel meg, a tagok között tőzrsbetéteik arányában lesz felosztandó.

A szövetkezet tagjai olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönöket élvezhetnek és pedig

előlegképen befizetésük 1/10 része e-éjőig, megfelelő kezesek jóállása mellett; továbbá arany-ezüstnemű és értékpapir zálogra, végül jelzálogra.

A kölcsönök kamatai úgy mint eddig, a tőzrsbetétekkel együtt hetenként is fizethetők és emellett jövőre a közönség kényelmére újabb előnyös újításokat hozunk be.

A második évtársulatba belépő tag hitelle már most igényt tarthat, mely esetben a befizetések csak a jövő év január elsején kezdődnek, mely körülmény megkíméli az új tagokat a folyó év elmúlt heteinek és késedelmi illetékeinek levonásától.

Jelentkezések a második évtársulatba való belépés iránt az intézet helyiségében (Piac-u. 26. sz., főtőzrsde épületében) bármely nap délután úgy mint délután eszközölhetők.

Debreczen, 1904 november hó.

Dr. Révy Nándor, jogtanácsos.

Dr. Brukner Ernő, elnök.

Apró hirdetés...

Díj 10 szóp. 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. 8 fillér.

Levélben tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Apró hirdetések előre fizetendők.

KÜLÖN BEJÁRATU, butorozott szoba Széchenyi-utca 20. számú háznál kiadó.

16449. szám.
1904. szám.

Szénaeladási hirdetmény.

A nagycserei vágástéren 1904. évben termelt 16 boglya szénának nyilvános árverésen a helyszínén leendő eladatására az 1905. év január hó 6. napjának d. e. 9 órája tüzetven ki ezen árverésre a venni szándékozók meghivatnak.

Debreczen, 1904 decz. 29

A városi tanács.

A NAP
POLITIKAI NAPILAP

kora reggel, valamennyi napilap megelőzésével, érkezik az összes vidéki városokba.

Hazafiság!

Emberszeretet

Nüveltség!!

Teljes politikai függetlenség!!

Önálló vámterület!

Magyar ipar!

A NAP
A legnépszerűbb és a legolcsóbb ellenzéki lap.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
BRAUN SÁNDOR.
FŐMUNKATÁRSOK:
ÁBRÁNYI EMIL,
dr. VAZSONYI VILMOS.
Egy szám = 2 kr.
Előfizetés:
Egy hónapra 1 K 40 f
Negyedévre 4 K - f
Kiadóhely: Rökk Szilárd-u. 9.

Magyarság!

Demokrácia!!

Szabadelvűség

Harc a párturalom ellen.

Harc az erőszak ellen.

Kiűnő értesülések.
Modern, friss,
elmés ujság!!

Bizunk a közönségben. • A közönség bizzék bennünk.

Tessék mutatványszámot kérni!

Tessék előfizetni! • Tessék előfizetni!

Siessen

már kérem, mert elkésik.

Még most tart az olcsó vásár.

Vásároljon:

Bundát, kabátot, öltönyt és gyermek-ruhát.

Minden olcsó, olcsó és olcsó!

Ez még sohasem létezett!

≡ Ne tévessze el a czímet: ≡

Egyedül csak a Csanak fűszerüzlete mellett.